

اندیشه‌های حکمی و اجتهادی شهید صدر

کتاب «اندیشه‌های حکمی و اجتهادی شهید صدر» تحت نظارت حجت‌الاسلام و خسرورپناه و به کوشش ابوالفضل عنابستانی و مهدی عاشوری به همت مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران (دفتر دانش‌اموختگان علوم عقلی) منتشر شد.

کتاب «اندیشه‌های حکمی و اجتهادی شهید صدر» تحت نظارت حجت‌الاسلام و خسرورپناه و به کوشش ابوالفضل عنابستانی و مهدی عاشوری به همت مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران (دفتر دانش‌اموختگان علوم عقلی) منتشر شد.

این کتاب گزارش کوتاهی از ابعاد اندیشه حکمی و اجتهادی شهید صدر در فلسفه علوم انسانی است که توسط استادان، محققان و فرهیختگان تدوین گشته است. هدف از این تحقیق نشان دادن مبانی فلسفی-اسلامی علوم انسانی و چگونگی تأثیرگذاری آنها بر تولید علوم انسانی اسلامی در عرصه نظریه-پردازی و تحقیقات کاربردی در آثار و اندیشه‌های شهید صدر و دربردارنده نوآوری‌های متعدد شهید صدر در این عرصه و سنجش آن می‌باشد.

ساختار و بافتار این پژوهش در هفت فصل تنظیم شده است. این فصول که دربردارنده مقالات متعددی است، به شرح زیر معرفی می‌شود.

فصل اول. کلیات که شامل دو مقاله است: اول «زیست‌نامه و معرفی آثار ایشان» و دوم «شهید صدر و کاستی‌های متون آموزشی حوزه».

فصل دوم. فلسفه علم که شامل سه مقاله است: اول «منطق استقرار از دیدگاه شهید صدر»، دوم «دیدگاه شهید صدر درباره احتمال» و سوم «علیت و سلطنت انسان از دیدگاه شهید صدر».

فصل سوم. فلسفه دین و اجتهاد شامل پنج مقاله: اول «روش دین‌شناسی شهید صدر»، دوم «اثبات توحید از طریق منطق ذاتی»، سوم «انسجام تفکر اصولی در مکتب شهید صدر»، چهارم «تطور اصول فقه در اندیشه شهید صدر» و پنجم «کلام شیعه و ادوار حیات فکری ائمه علیهم السلام».

فصل چهارم. حکمت قرآن شامل چهار مقاله: اول «رسالت قرآن»، دوم «روش‌شناسی تفسیری شهید صدر»، سوم «جایگاه آیات الاحکام در منظومه فکری شهید صدر» و چهارم «تفسیر موضوعی از دیدگاه شهید صدر و استاد مصباح».

فصل پنجم. فلسفه علم الاجتماع شامل سه مقاله «خاستگاه کشف قانونهای تاریخی؛ بررسی دیدگاه شهید صدر»، دوم «فرهنگ و تمدن از نگاه شهید صدر» و سوم «وجودشناسی جامعه از منظر شهید صدر».

فصل ششم. فلسفه سیاسی شامل سه مقاله: اول «حکومت از منظر شهید صدر»، دوم «مردمسالاری دینی در اندیشه سیاسی شهید صدر» و سوم «نظریه آزادی در اندیشه سیاسی شهید صدر».

فصل هفتم. فلسفه اقتصاد شامل سه مقاله: اول «نقش مجامع فقهی در مقابله با چالشهای روند بانکداری اسلامی»، دوم «بانک بدون ربا از دیدگاه اسلام با نگاه شهید صدر» و سوم «شهید صدر و برداشت های نوین از آیات اقتصادی قرآن».

در بخشی از مقدمه این کتاب آمده است:

یکی از متفکران و نظریه‌پردازان معاصر که متأثر از مبانی دینی، نظریه خاصی را درباره علم دینی ارائه نموده است و رهیافت او در نظریه‌پردازی دینی و تحقیقات علوم انسانی اسلامی به مثابه یک الگوی روشی می‌تواند مورد بررسی، تحقیق و تکمیل قرار گیرد «شهید آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر(ره)» می‌باشد. علم دینی در مکتب علامه صدر، یکی از نخستین نظریه‌های علوم انسانی اسلامی است. البته شهید صدر هیچ نگاهشته مستقلی که به تبیین نظریه علم دینی خودش بپردازد، ندارد ولی به صورت کاربردی در حوزه‌هایی چون روش‌شناسی، اقتصاد، علم‌الاجتماع، سیاست به تحقیق و تدوین نظریه پرداخته است و به ویژه در اقتصاد آثار متعددی نگاهشته که «اقتصادنا»، «البنک لاربوی فی الاسلام» از دیگر آثار شهرت بیشتری دارد.

امتیاز الگوی شهید صدر در باب علم دینی علاوه بر اینکه از پیش‌کسوتان این بحث است، این است که تنها به مبانی و ارائه مدل

عقلانیت و کلیات الگوی تولید علم دینی اکتفا نکرده است، بلکه عقلانیت اسلامی را لااقل در عرصه اقتصاد پیاده کرده است و می‌توان از این امر جزئیات این الگو را نیز تنسیق، تدوین و تکمیل نمود

آیت‌الله شهید صدر از جمله متفکرانی است که همواره نسبت به اندیشه ناب اسلام حساسیت داشته و در مقابل دو جریان مهم نظری و عملی در شرق و غرب اعلام موضع نموده است. وی با تألیف کتاب «فلسفتنا»، چهارچوب‌های معرفتی لیبرالیسم و سوسیالیسم را به چالش کشید و در همان راستا مبانی معرفتی اسلام را طرح نمود. پس از آن با تکیه بر همان مبانی، کتاب «اقتصادنا» را نوشت و پس از نقد مبانی نظری اقتصاد سوسیالیستی و سرمایه‌داری، مکتب اقتصاد اسلامی را طرح نمود و نگاهی اصلاحی به علوم انسانی انداخته است. رگه‌های اندیشه‌های ناب این متفکر برجسته و اسلام‌شناس مصلح، در تمام آثار و تألیفاتش وجود دارد. زاویه دید شهید صدر که در این مجموعه به تصویر کشیده می‌شود، در زمان خود از بیشترین انسجام و شفاف‌ترین رهیافت‌ها برخوردار بوده است و تا زمان کنونی نیز کارآمدی خود را از دست نداده است.

گفتنی است که این اثر به بهای 19000 تومان در 1000 نسخه منتشر شده است.